

[N. P. Jensen.]

dem omkring paa Gadehjørnerne. Der maa paa en eller anden Maade kunne gribes ind imod dette, som er i Modstrid med Loven, og som i Virkeligheden er til Skade baade for Staten og for dem, der spiller i Lotteriet.

Jeg skal derefter komme med nogle mere almindelige Bemærkninger om den økonomiske Situation; det skal ikke blive mange.

Man hører fra forskellig Side, maaske mere og mere i de senere Maaneder, at man er tilbøjelig til at tro, at vi nu har passeret det dybeste Punkt i den økonomiske Katastrofe, der er gaaet hen over vort Land som over andre Lande nu efter Krigen. Ja, der er adskilligt, der tyder paa, at vi har passeret det prismæssigt dybeste Punkt, det tør jeg slet ikke benægte, men jeg vil gerne fremhæve, at selv om det skulde være Tilfældet, maa man alligevel ikke lade sig forlede til at tro, at vi ret hurtigt vil glide ind i almindelige økonomiske Tilstande igen.

Selv om nemlig det dybeste Punkt muligvis er passeret, hvad jeg, som sagt, ikke tør benægte, saa maa vi huske en Ting, nemlig at Bæreevnen ikke er saa stor i Dag, som den var for 6—8 Aar siden, da Krisen begyndte at sætte ind. Thi en meget væsentlig Del af de Reserver, en stor Del af Befolkningen dog havde opsparet i Tidens Løb, er opbrugt nu under de overordentlig daarlige økonomiske Forhold, vi har haft, og dette vil meget let kunne medføre, at selv om der bliver en Fremgang i de kommende Tider, bliver alligevel Vanskeligheden ved at bære de økonomiske Forhold, saaledes som de er, større, end de var, medens Prisforholdene muligvis var daarligere, men man paa den anden Side stod med større Reserver, end vi vist har tilbage i Øjeblikket.

Nu vil jeg ikke dermed være med til at forskrække Folk med Hensyn til Landets Økonomi i det hele taget. Jeg har været omtalt her fra denne Talerstol som en af dem, der saa mørkt paa den økonomiske Situation lige straks ved Krigens Afslutning og deromkring; ja, det er rigtigt nok, det gjorde jeg, og jeg mener ganske vist, at Begivenhederne i ikke ringe Grad har givet mig Ret, men paa den anden Side har jeg heller aldrig været blandt dem, der troede — og jeg er heller ikke gaaet ud fra det under min Omtale af Sagen —, at f. Eks. en meget stor Del af vor Landbostand vilde gaa fra Gaard og Hjem. Jeg har saa megen historisk Erfaring, at jeg ved, at det i slige kritiske Perioder faktisk

aldrig kommer til at gaa saa galt, som det i Forvejen kunde se ud til.

Det har nemlig altid vist sig, heldigvis for vort Land, at vor Landbostand i slige Tider har haft en overordentlig Evne til, om jeg saa maa sige, at trække sig sammen, indskrænke sit Forbrug, arbejde, spænde Livremmen ind, for at bruge et økonomisk Udtryk fra de senere Tider. Det er givet, at vor Landbostand gennem Aarhundreder i Krisetider har vist en overordentlig Evne til at indrette sig efter Forholdene og derved bære Byrder, som maaske nok, naar man saa paa dem i Forvejen, kunde synes ganske overvældende, saa man ikke vidste, hvorledes man skulde komme over dem. Denne Evne har været vort Lands Redning økonomisk Gang efter Gang, og den er blevet det igen.

Som sagt, jeg er ingenlunde med til at se mørkt paa det i saa Henseende; der har været haarde Tider, og vi er ingenlunde færdige med dem, men at saa overordentlig mange Procent af de danske Landbrugere skulde gaa i Stykker paa dem, det frygter jeg slet ikke for. Og lad mig tilføje, at i Virkeligheden er der for mig ingen Tvivl om, at den Krise, der satte ind for Handel og Industri en 3—4 Aar før den Krise, der satte ind for Landbruget, har ramt disse, om jeg saa maa sige, mere bymæssige Erhverv haardere, end Landbruget er blevet ramt.

Der er for mig ingen Tvivl om, at det vil vise sig, naar vi en Gang kan gøre Tabskontoen op og se, hvad der er sket af Katastrofer, at Landbruget netop gennem den Evne, det har vist til at indskrænke sit Forbrug og spænde Livremmen ind, har redet Krisen bedre af, end de andre Erhverv vistnok har været i Stand til, og i alt Fald bedre, end de har gjort det; jeg vil nemlig ikke sige, at de altid har forstaaet at spænde Livremmen ind i samme Grad, som Landbruget sikkert har gjort det.

Jeg skal tilføje, at jeg, som jeg tidligere har udtalt fra denne Plads, er af den Formening, at overfor dem, der uden egen Skyld er kommet i økonomisk Ulykke, kunde vi have udnyttet de 8 Punkter eller rettere sagt de Tanker, der ligger til Grund for de saakaldte 8 Punkter, paa en Maade, som vilde have været til Fordel for Samfundet; men det skal jeg ikke komme ind paa i Øjeblikket, jeg har været inde paa det tidligere.

Jeg erkender, at der fra Samfundets Side er gjort er særdeles godt Arbejde, selv om det har taget længere Tid, end man